

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

De werkinstructie HYGIENE en ARBO "Veiligheid en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding" is een nadere uitwerking van het NVWA brede "Hygiëneprotocol in het kader Werknemersveiligheid, Voedselveiligheid en Versleping van ziektekiemen", <http://www.vwaintranet.nl/xmlpages/page/zoeken-kwaliteit-systeem/download/document/25262/hygieneprotocol-nvwa-in-kader-werknemersveiligheid-voedselveiligheid-en-verslep>

Daar waar dit NVWA brede protocol stringenter is dan de ALG PRO 1001 wordt het algemene brede NVWA protocol gevolgd.

Inleiding

Deze instructie is van toepassing bij de afhandeling van verdenkingen en besmettingen van dierziekten (incl. zoönosen).

Deze instructie is opgedeeld in drie paragrafen:

1. Algemene informatie.
2. Afhandeling verdenkingen én besmettingen waarbij geen frontteam wordt ingezet.
3. Afhandeling besmettingen waarbij een frontteam wordt ingezet.

1. Algemene informatie

Tijdens een locatiebezoek is de NVWA ambtenaar verantwoordelijk voor het naleven van de hygiëneregels en het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) door alle aanwezige medewerkers. Iedereen die bij het locatiebezoek aanwezig is en werkzaamheden voor de NVWA uitvoert, is verplicht te handelen naar deze werkinstructie en moet aanwijzingen van de NVWA ambtenaar opvolgen. Naast de hygiëneregels uit dit protocol moeten tevens de hygiëneregels van het bedrijf worden gerespecteerd.

Bij alle locatiebezoeken moeten de basis hygiëneregels en het gebruik van PBM's in acht worden genomen. Bij zoönosen kunnen deze mogelijk worden uitgebreid met specifieke PBM's, afhankelijk van de transmissieroute(s) van het betreffende agens. In Bijlage I is een tabel opgenomen waarin per dierziekte/zoönose wordt aangegeven welke PBM's gebruikt moeten worden. De getallen in de tabel in Bijlage I geven aan in welke volgorde de PBM's aangetrokken moeten worden. Voor het uittrekken van de PBM's bij het verlaten van de stal of de locatie moeten de cijfers in aflopende volgorde gevolgd worden.

Wanneer een PBM beschadigd raakt, moet deze altijd onmiddellijk worden vervangen. Na het uittrekken van het beschadigde PBM moeten eerst de handen gewassen worden en vervolgens ontsmet met Sterilium®, voordat het nieuwe PBM aangetrokken wordt.

Presentielijst

Iedereen die tijdens de werkzaamheden van de NVWA de locatie betreedt of goederen aflevert ten behoeve van de NVWA werkzaamheden, is verplicht de "Presentielijst" (ALG FOR 4253) in te vullen en te ondertekenen. De NVWA ambtenaar ziet hierop toe.

Mond/neusmasker

Door de mond en de neus te beschermen met een masker wordt het binnendringen van stof, virusdeeltjes en aerosolen met mogelijk aangehechte besmettelijke organismen verminderd. Afhankelijk van de situatie wordt ofwel een wegwerp mondneusmasker gebruikt (FFP3), ofwel een volgelaatsmasker voorzien van een FFP3-filter. In de tabel in bijlage I staat in welke situatie welk middel moet worden ingezet. Het correct opzetten van het masker wordt uitgelegd tijdens de opleidingsdagen, een briefing en/of is na te lezen in de gebruiksaanwijzing van het masker. Ook bestaat er een instructie film hoe een masker correct opgezet dient te worden. Het masker moet altijd volledig aan het gezicht aansluiten. Snorren en baarden verhinderen het goed aansluiten van het masker aan het gezicht, waardoor langs de snor of baard ongefilterde lucht kan worden aangezogen.

Na iedere pauze of nadat het masker is afgezet, moet een nieuw masker gebruikt worden.

Ruimzichtbril

Een ruimzichtbril beschermt de ogen tegen stof, virusdeeltjes en andere partikels. Ook verhindert de bril wrijven in de ogen. De ruimzichtbril wordt over de eigen bril heen gezet.

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

Wegwerpoverall

Het dragen van een wegwerpoverall voorkomt dat de eigen kleding in aanraking komt met besmettelijke organismen en dat deze kleding, na het verlaten van de locatie, verspreiding van besmettelijke organismen kan veroorzaken.

Wegwerphandschoenen

Het dragen van wegwerphandschoenen voorkomt dat handen in aanraking komen met besmettelijke organismen. Het is nooit uit te sluiten dat (kleine) wondjes ontstaan tijdens de werkzaamheden. Deze kunnen een porte d'entrée voor de besmettelijke organismen vormen.

Werkhandschoenen

Bij grof werk kunnen wegwerphandschoenen snel kapot gaan. Om de wegwerphandschoenen te beschermen en een veilige situatie te creëren, worden werkhandschoenen over de wegwerphandschoenen gedragen. Werkhandschoenen alleen bieden onvoldoende bescherming tegen besmettelijke organismen.

Haarnetje

Het dragen van een haarnetje voorkomt dat de haren in aanraking komen met besmettelijke organismen en deze, na het verlaten van de locatie, verspreiding van de besmettelijke organismen kunnen veroorzaken.

Horloges, sieraden en telefoon

Horloges en andere sieraden (incl. gezichtspiercings) moeten worden afgedaan, voordat de locatie betreden wordt. Indien een gladde ring niet meer afgaat, moet deze na de werkzaamheden goed gereinigd en gedesinfecteerd worden.

De mobiele telefoon moet in een afgesloten plastic zakje gedaan worden, voordat de locatie betreden wordt.

Logboek dierhouder

Het locatiebezoek wordt vastgelegd in het logboek van de dierhouder (indien aanwezig).

Zwangerschap en werken met dieren

Het is belangrijk dat medewerkers gezond en veilig werken ook in de periode rondom de zwangerschap. Derhalve wordt gesteld dat zwangere medewerkers uitgesloten worden van de afhandeling van verdenkingen en besmettingen van dierziekten.

Arbeidsomstandigheden kunnen namelijk risico's met zich meebrengen die van invloed kunnen zijn op de zwangerschap, het ongeboren kind en – via borstvoeding – op de zuigeling.

Om hier zorgvuldig en bewust mee om te gaan, heeft de NVWA beleid opgesteld. Link naar het betreffende protocol: [Risico's en preventieve maatregelen bij kinderwens, zwangerschap en lactatiefase](#).

Voor advies en vragen kan contact worden gezocht met Annemarie Witteveen, A.A.Witteveen@nvwa.nl (06-23366606). Zie ook [RIVM: zwangerschap en werk](#).

Ongevallen en Incidenten

Alle Ongevallen, Onveilige situaties, Infectieziekten en Agressie en Geweld worden gemeld volgens het "Protocol melden van ongevallen, onveilige situaties, infectieziekten en agressie en geweld incidenten NVWA"

De NVWA wil zoveel mogelijk voorkomen dat medewerkers tijdens en door hun werkzaamheden ziek worden of een ongeluk krijgen. Het arbobeleid geeft hiervoor handvatten. Met behulp van de diverse risico-inventarisaties en –evaluaties (RI&E's) zijn/worden de risico's van het werken bij de NVWA opgespoord en worden er maatregelen/plannen van aanpak beschreven en uitgevoerd om deze risico's te voorkomen of te verminderen. Toch blijkt dat soms, ondanks alle inspanningen, mensen ziek worden door het werk of (bijna) een ongeluk krijgen.

In eerste instantie is het verlenen van adequate hulp door leidinggevende of collega's aan de getroffenene het belangrijkste. Hierbij kunnen zij bijgestaan worden door de bedrijfshulpverleningsorganisatie van de NVWA.

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

Waarom moet er direct een melding gedaan worden?

Melding en registratie van ongevallen, onveilige situaties, infectieziekten en agressie en geweld incidenten hebben tot doel:

- Medewerkers goed kunnen begeleiden en ondersteunen.
- Direct op onveilige situaties kunnen reageren.
- Een analyse te kunnen doen om herhaling te voorkomen. Daarbij gaat het niet om het beantwoorden van de schuldvraag, maar om vast te stellen hoe het ongeval heeft kunnen gebeuren en hoe het in de toekomst voorkomen kan worden.
- Opstellen of bijstellen van bestaande voorschriften/protocolen ter verbetering van de preventie.
- Vast te kunnen stellen of er sprake is van een dienstongeval, beroepsziekte of beroepsincident en inzicht te krijgen in de schade die de medewerker heeft geleden om vervolgens eventuele vergoeding te kunnen regelen.
- Inzicht te krijgen in de schade die de NVWA heeft geleden en te kunnen onderzoeken of verhaal op derden mogelijk is (regres). Indien de NVWA en/of medewerker schade heeft opgelopen welke door een derde is veroorzaakt, kan de NVWA deze schade verhalen op de genoemde derde. Denk hierbij bijvoorbeeld aan: loonschade t.g.v. ziekte of ongeval (ook in de privésfeer), reïntegratiekosten, medische ziektekosten welke niet door de eigen ziektekostenverzekering worden vergoed.
- Het voldoen aan de bepalingen vanuit de Arbeidsomstandighedenwet:
 - de NVWA is in dit kader verplicht arbeidsongevallen die geleid hebben tot ziekenhuisopname, blijvend letsel of de dood direct te melden bij Inspectie SZW. Wanneer dit te laat of niet gebeurt, dan is er een groot risico dat Inspectie SZW forse boetes oplegt (welke kan oplopen tot €50.000,-).
 - iedere medewerker is verplicht de door hem/haar opgemerkte gevaren voor de veiligheid of de gezondheid direct ter kennis te brengen aan de NVWA.
 - de NVWA is verplicht een lijst bij te houden van de gemelde arbeidsongevallen en van arbeidsongevallen welke hebben geleid tot een verzuim van meer dan drie werkdagen en registreert daarop de aard en datum van het ongeval.

De leidinggevende (of zijn plaatsvervanger), de betrokken medewerker, een directe collega of een andere belanghebbende persoon kunnen het meldingsformulier invullen. Als leidinggevende en betrokken medewerker het formulier samen kunnen invullen dan heeft dit de voorkeur. Dit geldt niet voor het meldingsformulier infectieziekten. Dit kan alleen de medewerker zelf invullen en gaat rechtstreeks naar de Arbodienst, gelet op de privacy. De arbodienst zal geanonimiseerd in haar rapportages opnemen hoeveel meldingen van infectieziekten zijn ontvangen.

Link naar het betreffende formulier:

[Melden Ongevallen, Onveilige situaties, Infectieziekten en Agressie en Geweld incidenten](#)

2. Afhandeling van verdenkingen én besmettingen waarbij geen frontteam wordt ingezet

Vervoermiddel

- Het is verboden om huisdieren in de auto mee te nemen naar een locatiebezoek.
- De vloermatten (rubber) die in de auto aanwezig zijn, moeten goed gereinigd en gedesinfecteerd kunnen worden.
- De auto mag uitsluitend langs de openbare weg of bij het woonhuis geparkeerd worden.

Kleding en materiaal voor het betreden van de locatie (zie ook bijlage I van deze instructie)

- Bij de auto wordt de wegwerpoverall aangetrokken. Deze overall wordt aangetrokken over de eigen kleding heen.

Betreden locatie

Erfgrens

- Voordat het locatiebezoek plaatsvindt, wordt telefonisch contact opgenomen met de houder van de dieren. Hierbij wordt verzocht om bij de erfgrans twee emmers water en bedrijfslaarzen neer te zetten. In één van de emmers wordt, meestal met Suma Tab of Halamid, een ontsmettingsoplossing gemaakt voor het desinfecteren van de laarzen. De andere emmer wordt gebruikt voor het wassen van de handen.

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

- Voordat de locatie wordt betreden, worden de NVWA laarzen (of het eigen schoeisel) verwisseld voor bedrijfslaarzen. Als er op de locatie bedrijfslaarzen gebruikt worden, moeten eerst plastic overschoenen over de sokken worden aangetrokken. Bij gebruik van NVWA laarzen is dit niet noodzakelijk.
- De bedrijfslaarzen worden voor het betreden van de locatie gedesinfecteerd met de ontsmettingsoplossing. Indien er geen passende bedrijfslaarzen aanwezig zijn, mag de locatie betreden worden met schone en gedesinfecteerde NVWA laarzen. Deze laarzen moeten na afloop van het bezoek op de locatie worden achtergelaten.
- De handen moeten, gedurende 30 seconden, worden gewassen met desinfecterende zeep en daarna worden gedesinfecteerd met Sterilium®. De zeep en de Sterilium® worden bij de erfgrans achtergelaten.

Stal of weiland

- De stallen moeten, indien mogelijk, via de hygiënesluis worden betreden.
- Bij het betreden van de stallen of weilanden waar dieren aanwezig zijn moeten, indien van toepassing, de overige PBM's aangetrokken worden, zie tabel Bijlage I.
- Er wordt bedrijfskleding over de wegwerpoverall aangetrokken. Indien er geen bedrijfskleding aanwezig is dan wordt een tweede wegwerpoverall aangetrokken.
- Bij voorkeur worden de hulpmaterialen van de dierhouder gebruikt. Volg de gebruikelijke route van de houder. Maak steeds gebruik van aanwezige ontsmettingsbakken.

Einde locatiebezoek en verlaten locatie

In de hygiënesluis

- Trek de werkhandschoenen, wegwerphandschoenen, het haarnetje en de bedrijfskleding (of tweede wegwerpoverall) uit. Vervolgens wordt, indien van toepassing, de ruimzichtbril afgezet. Als laatste wordt het mondkapje afgedaan. Zie ook de instructiefilm aan en uitkleden met mondneusmasker. Alle gebruikte materialen worden verzameld in een plastic zak. Desinfecteer de handen na het uittrekken van alle afzonderlijke onderdelen.
- Indien er geen hygiënesluis aanwezig is, worden de PBM's op het erf buiten de stal uitgetrokken.
- Na het uittrekken van de PBM's moeten de handen tenminste 30 seconden worden gewassen met desinfecterende zeep. Daarna desinfecteren met Sterilium®.

Aan de erfgrans

- De wegwerpoverall wordt uitgetrokken. De bedrijfslaarzen en de plastic overschoenen worden uitgetrokken en de NVWA laarzen worden aangetrokken. Indien op de locatie de NVWA laarzen gebruikt zijn, blijven deze op de locatie achter.
- Alle gebruikte kleding wordt verzameld in een plastic zak, welke verzegeld en aan de buitenzijde ontsmet wordt. De zak blijft op de locatie achter totdat de uitslag van het monsteronderzoek bekend is. Bij een negatieve uitslag mag de zak met het huisvuil afgevoerd worden. Bij een positieve uitslag zorgt het NVIC voor het ophalen van het materiaal.
- De NVWA laarzen (die bij de erfgrans zijn blijven staan, en dus niet gebruikt zijn op de locatie) worden gedesinfecteerd met de eerder aangemaakte Suma Tab of Halamid oplossing.
- Na het uittrekken van de PBM's moeten de handen tenminste 30 seconden worden gewassen met desinfecterende zeep. Daarna desinfecteren met Sterilium®.

Na het verlaten van de locatie

Bij het vervoermiddel

- Bij de auto worden de NVWA laarzen uitgetrokken en het eigen schoeisel weer aangetrokken.

Quarantaineregeling (wachttijd voor personen i.v.m. verspreidingsrisico)

- Voor vragen over de quarantaineregeling moet contact opgenomen worden met het NVIC.

3. Afhandeling van besmettingen waarbij een frontteam wordt ingezet

In deze paragraaf wordt ingegaan op de afhandeling van besmettingen waarbij een frontteam wordt ingezet. Daar waar gesproken wordt over een frontteam, kan ook ruimingsteam worden gelezen.

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

Frontteam

Een frontteam is een team, dat in principe bestaat uit zes NVWA medewerkers. Het frontteam wordt ingezet bij het ruimen van een bedrijf en bestaat uit een coördinator, dierenarts, 1^e medewerker, hygiënist, administrateur en een handhaver. De samenstelling kan afhankelijk van de aard van de werkzaamheden naar behoefte gewijzigd worden.

De volgende algemene eisen m.b.t. inzet zijn van toepassing

- Verplicht PBM's gebruiken
- Geen baarden en snorren dragen
- Zich jaarlijks tegen griep laten inenten of geënt zijn
- Tamiflu gebruiken indien dit wordt voorgeschreven
- Bij griep of een oogontsteking na een ruiming naar de huisarts of bedrijfsarts gaan en melden aan NVWA via het formulier [Melden Ongevallen, Onveilige situaties, Infectieziekten en Agressie en Geweld incidenten](#)
- Meewerken aan eventueel geneeskundig onderzoek

Medewerkers mogen **niet** deelnemen aan ruimingen in geval van:

- Griep
- Zwangerschap
- Hart- en vaatziekten
- Kanker
- Chronische ziekte
- Transplantaties

Bij ruimingswerkzaamheden geldt te allen tijde dat veilig moet worden gewerkt

- Iedereen is verantwoordelijk voor veilige werkomstandigheden!
- Ruimen is teamwerk: spreek elkaar aan
- Word niet boos als je zelf wordt aangesproken: het is voor je eigen bestwil
- Meld twijfels over veiligheid bij de coördinerend dierenarts of werkgever

Zie ook folder [Veilig ruimen van pluimvee bij vogelgriep](#)

Persoonlijke beschermingsmiddelen

De PBM's die genoemd zijn in paragraaf 1 zijn te allen tijde van toepassing. Daarnaast wordt aanvullend uitgereikt:

- Een basis kledingpakket (bestaat uit een joggingpak, ondergoed (hemd en slip), t-shirt, sokken, katoenen overall)
- Evt. een volgelaatmasker (bedekt het gehele gezicht (ogen, neus en mond) en biedt bescherming tegen organismen, zoals HPAI, welke ernstige ziekte kunnen veroorzaken).

Iedere medewerker laat zich registreren op de presentielijst en tekent deze persoonlijk af(= handtekening). Op de presentielijst wordt de begin en eindtijd vastgelegd. Tevens wordt, indien het een ruiming van AI betreft, gevraagd en geregistreerd of de medewerkers in dat seizoen gevaccineerd zijn tegen griep.

Bezoek ruimingslocatie

Vervoermiddel

- Het is verboden om huisdieren in de auto mee te nemen naar een locatiebezoek.
- De vloermatten (rubber) die in de auto aanwezig zijn, moeten goed gereinigd en gedesinfecteerd kunnen worden.
- De auto mag, op aanwijzing van het frontteam, uitsluitend langs de openbare weg of bij het woonhuis geparkeerd worden.

Betreden locatie

Erfgrens

- Op de locatie maakt het Frontteam kennis met de houder en vangt de contractpartijen op.
- Alle voertuigen die op het terrein komen, worden geparkeerd volgens de aanwijzingen van de Frontteam medewerkers.
- Alle te gebruiken middelen moeten visueel schoon zijn als zij op de locatie arriveren.

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

- De douchewagens worden op de schoon/vuilgrens geplaatst (grens zone groen - oranje). Breng een scheidingslint aan tussen schoon en vuil terrein (grens zone groen – oranje) en maak het lint aan de buitenkant van de douchewagens vast.
- Plaats de douchewagens zodanig dat een toilet beschikbaar is aan zowel de vuile (oranje zone) als de schone zijde (groene zone). Een handenwasgelegenheid moet bereikbaar zijn vanuit de vuile zijde (oranje zone). Voor een gecombineerde douche – toilet – handenwasgelegenheid geldt hetzelfde.
- Aan alle medewerkers wordt een NVWA basis kledingpakket uitgedeeld. Laarzen worden meegenomen uit de middelen bus. Evt. kan er ook middelen bus komen wanneer er euthanasie middelen nodig zijn.
- Er wordt omgekleed in de douche unit. De eigen kleding wordt verzameld in een schone plastic zak met de naam erop en blijft achter in het schone gedeelte.

Betreden van de stal

- De stallen betreden via de aan- of afvoer deuren van de stal.
- Bij het betreden van de stallen of weilanden waar dieren aanwezig zijn, moeten de overige PBM's aangetrokken worden, zie tabel Bijlage I.
- Over de kleding uit het NVWA basis kledingpakket wordt een wegwerpoverall aangetrokken.
- Bij een bedrijf besmet met HPAI wordt een speciale voor dat doel door de NVWA aangewezen overall aangetrokken en een volgelaatsmasker opgezet.
- Bij voorkeur worden de hulpmaterialen van de veehouder gebruikt.

Pauze, eten en drinken

- Trek op de scheidslijn van de rode en oranje zone de buitenste laag van de PBM's uit, zoals aangegeven in Bijlage I.
- Voor een pauze moeten de handen, na het uittrekken van de werk- en wegwerphandschoenen, gedesinfecteerd worden met Sterilium. Hierna wordt het haarnetje afgedaan en moeten handen worden gedesinfecteerd. Dan volgt de buitenste overall gevolgd door handen desinfecteren en vervolgens worden de ruimzichtbril en het mondkapje afgedaan. Daarna de handen 30 seconden wassen met desinfecterende zeep en desinfecteer met Sterilium, voordat het gezicht mag worden aangeraakt en mag worden gestart met eten en drinken. Zie ook de instructie films aan en uitkleed procedure mondneusmasker en volgelaatsmasker.
- Trek bij de werkhervatting altijd nieuwe PBM's aan.

Ongeval

Indien een ongeval plaatsvindt, wordt de gewonde medewerker in eerste instantie opgevangen door de aanwezige bedrijfshulpverlener (BHV'er), waarbij deze eerste hulp verleent. Indien noodzakelijk wordt in opdracht van de BHV'er contact opgenomen met 112. Er moet duidelijk aan de 112 meldkamer doorgegeven worden wat er aan de hand is en dat het om een besmettelijke dierziekte gaat.

De Frontteam Coördinator neemt intussen contact op met het NVIC en overlegt over de te volgen hygiëneprocedure voor de ambulancemedewerkers.

De ambulancemedewerkers worden opgevangen door een medewerker van het Frontteam en zo snel mogelijk, indien noodzakelijk, naar het slachtoffer geleid.

Einde ruiming en verlaten locatie

Verlaten van de stal

- Trek op de scheidslijn van de rode en oranje zone de werk- en wegwerphandschoenen, het haarnetje en de wegwerpoverall uit. Vervolgens wordt, indien van toepassing, de ruimzichtbril afgezet. Als laatste wordt het mondkapje afgedaan. Desinfecteer na het uittrekken van alle afzonderlijke onderdelen de handen. Zie ook de instructie films aan en uitkleedprocedure mondneusmasker en volgelaatsmasker.
Alle gebruikte materialen worden verzameld in een plastic zak. De plastic zak met gebruikte PBM's en materialen wordt ontsmet, afgesloten en in de aanwezige afval (huisjes) container gedeponeerd.
- Na het uittrekken van de PBM's moeten de handen tenminste 30 seconden worden gewassen met desinfecterende zeep. Daarna desinfecteren met Sterilium®.

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

R&O van voertuigen en overige middelen

- Alle materialen, voertuigen, machines e.d. die op het vuile terrein zijn geweest, worden gereinigd en ontsmet door een R&O medewerker. Deze medewerker blijft altijd op de grond staan en klimt niet op het voertuig.
- Vóór vertrek, bij de oprit, moeten alle voertuigen, kranen, etc. rondom aan de buitenzijde (ook de wielen en de wielkasten) gereinigd en ontsmet worden.

Aan de erfgrans

- Laarzen uittrekken voor het binnengaan van de douche unit. In de douche unit wordt de katoenen overall en de NVWA kleding uitgetrokken. De gebruikte kleding wordt in een plastic zak gestopt, deze blijft achter in het vuile gedeelte (oranje zone).
- De plastic zak wordt door het frontteam gedeponeerd in de aanwezige afvalcontainer (oranje zone).
- Er wordt gedoucht. Na het douchen mag uitsluitend nog de schone zijde van de douche unit betreden worden (groene zone). Hierna wordt de eigen zak met kleding opgevraagd en trekt men de eigen kleding weer aan.
- De douche unit wordt hierna uitsluitend via de schone zijde (groene zone) verlaten.

Zie ook folder [Veilig ruimen van pluimvee bij vogelgriep](#)

Na het verlaten van de locatie

Quarantaineregeling (wachttijd voor personen i.v.m. verspreidingsrisico)

Met vragen over de quarantaineregeling voor betrokkenen en contractpartijen dient contact opgenomen te worden met de Chef de Bureau van het NVIC.

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

Aanvullende maatregelen bij ruimingen van Aviaire Influenza

Bij de start van een dergelijke ruiming worden grofweg drie zones onderscheiden, namelijk: rood, oranje en groen.

- Bij de start van een ruiming wordt een lint gespannen, nabij de oprijlaan van het erf. Voor het lint (aan de wegzijde buiten het erf) is de zogenaamde groene zone, waar blootstelling en risico's afwezig worden geacht.
- Achter het lint (het gebied op het erf tussen het lint en de stallen) is de oranje zone, waar beperkte toegang geldt.
- De rode zone betreft de stal waar de zieke dieren zich bevinden. Betreden van de stal levert een evident blootstellingsmoment en dus risico op. Er gelden verscherpte maatregelen.

De zone's zijn gedurende het ruimingsproces statisch en veranderen niet. Het dilemma is dat dit vanuit blootstellingsperspectief niet helemaal logisch is. Zodra er namelijk wordt overgegaan tot het rapen en afvoeren van de dieren uit de stallen kan er ook buiten de stallen sprake zijn van relevante blootstelling als gevolg van de activiteiten bij het afvoeren van de dieren. In deze fase van de ruiming moet de 'rode zone' dus worden uitgebreid tot buiten de stallen. Gebieden buiten de stal waar de activiteiten plaatsvinden en ook benedenwinds van deze activiteiten moeten duidelijk worden gemarkeerd en er is een verscherpt regime vergelijkbaar met het regime in de stallen van kracht:

1. Voordat wordt overgegaan tot het rapen en afvoeren van de dieren uit de stallen moet de Frontteam Coördinator een tweede lint spannen op het erf met als doel aan te geven welk gebied buiten de stal tot de rode zone behoort, waarin verscherpte maatregelen van kracht zijn. Dit lint moet het gebied markeren waar dode dieren worden afgevoerd, inclusief het gebied benedenwinds hiervan (bijvoorbeeld te bepalen met een windvaantje).
2. Werkersnemers die niet betrokken zijn bij de directe werkzaamheden van het afvoeren van de dieren moeten bovenwinds blijven van deze werkzaamheden, buiten het nieuw aangebrachte lint. Ook eventuele pauzes moeten bovenwinds, buiten het nieuwe lint plaatsvinden.
3. Zolang de activiteiten van het ruimen van de dieren plaatsvindt, houdt de Frontteam Coördinator/Hygiënist de windrichting in de gaten om te voorkomen dat er werknemers onbeschermd benedenwinds van deze werkzaamheden komen te staan.

Aanvullende maatregelen bij ruimingen van Q-koorts (of bij andere zoönosen waarbij de mogelijkheid bestaat dat het agens tot buiten (ver buiten) de erfgrans een relevant gezondheidsrisico kan vormen)

Hoewel een uitbraak van Q-koorts op de schaal van 2007-2009 niet meer zal voorkomen vanwege de verplichte vaccinatie van dieren op bedrijven met meer dan 50 schapen of geiten, kunnen ruimingen bij kleine bedrijven nog relevant zijn. Een bijzonder element bij de ruiming van een bedrijf met Q-koorts is dat het risicogebied niet beperkt is tot gebieden op het erf, maar ook daarbuiten relevant kan zijn. De Q-koorts epidemie bij mensen kwam immers voor in gebieden rondom boerenbedrijven en was zeker niet beperkt tot het bedrijf zelf. Voor ruimingen geeft dit een extra dimensie in vergelijking met andere ruimingen. Vergelijkbaar met de bovenstaande aanvulling bij ruimingen van Aviaire Influenza zal ook een gebied buiten de stallen tot risicozone moeten worden aangewezen, waarin een verscherpt beschermingsregime geldt. Belangrijk verschil is echter dat werknemers die betrokken zijn bij de ruiming al een potentieel risico lopen bij het arriveren op locatie. Indien zij bovenwinds arriveren is er geen additioneel risico. Indien zij echter benedenwinds arriveren, lopen zij in principe een risico vanaf het moment dat zij de auto uitstappen. Dit risico moet aanvullend worden afgedekt:

1. Het dragen van PBM's bij het verlaten van de auto geldt bij werkzaamheden op het bedrijf in het stadium van een verdenking op Q-koorts of andere ziekten waarvoor dit specifieke aspect geldt.
2. Voorafgaand aan de ruiming moeten werknemers aanvullende instructies ontvangen van de (plv.) Chef de Bureau (NVIC) en/of Frontteam Coördinator, voordat zij bij de locatie arriveren. Het betreft specifieke instructies m.b.t. de juiste aanrijroute, dit om bovenwinds van het te ruimen object te arriveren en waar de auto's moeten worden geparkeerd. Indien daarover onzekerheid bestaat, moet de werknemer voorafgaand aan het verlaten van de auto ademhalingsbescherming opzetten (FFP3). Deze mag weer worden afgezet, zodra er wel volledige duidelijkheid is over de risicogebieden rondom het bedrijf. Het dragen van PBM's bij het verlaten van de auto geldt in ieder geval voor medewerkers die betrokken zijn bij het markeren van het risicogebied in de voorbereidingsfase van de ruiming.

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

- 3.** In de voorbereiding van de ruiming worden PBM's (FFP3) beschikbaar gesteld aan de groepen werknemers, voordat naar de locatie wordt afgereisd.
- 4.** Voorafgaand aan de ruiming moet de Frontteam Coördinator van de ruiming duidelijk aangeven welk gebied buiten de stal tot de rode zone behoort, waarin verscherpte maatregelen van kracht zijn. Dit betreft het erf en het gehele gebied benedenwinds van het erf (bijvoorbeeld te bepalen met een windvaantje). Gedurende de gehele ruiming blijft het benedenwindse gebied behoren tot de rode zone.
- 5.** Zolang de activiteiten van het ruimen van de dieren plaatsvindt, houdt de Frontteam Coördinator/Hygiënist de windrichting in de gaten om te voorkomen dat er medewerkers onbeschermd benedenwinds van deze werkzaamheden komen te staan.

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

Bijlage I: Tabel gebruik PBM's bij dierziekteverdenkingen en besmettingen

Dierziekte	Bij erfgrans		Bij betreden stal							
	Afhandeling verdenking of besmetting door DZD	Afhandeling besmetting door Frontteam	Verdenking en besmetting (zowel voor DZD als Frontteam)							
	Eigen kleding NVWA/ bedrijfslaarzen wegwerpovertu plastic overschoenen	Basis kledingpakket (= incl. NVWA laarzen en stoffen overtu)	Mondneusmasker (FFP3)	Ruimzichtbril	Volgelaatsmasker met FFP3	Wegwerp/bedrijfsoverall	Haarnetje	Wegwerphandschoenen	Werkhandschoenen	Oordoppen
Acquacultuurziekten	1					2	3	4		
Afrikaanse Paardenpest (APP)	1		2			3	4	5		
Afrikaanse Varkenspest (AVP)	1	1	2			3	4	5	+	+
Apenziekten	1				2	3	4	5		
Aujeszkij	1		2			3	4	5	+	+
Aviaire Influenza *****	1	1	2	3	2/3	4	5	6	+	
Besmettelijke bovine pleuropneumonie (CBPP)	1		2			3	4	5		
Bijenziekten *	1					2	3	4		
Bluetongue (BT)	1		2			3	4	5		
Boviene Spongiforme Encephalopathie (BSE)	1					2	3	4		
Brucellose B. abortus (export verwerper)	1					2	3	4		
Brucellose B. melitensis	1					2	3	4		
Brucellose B. suis	1					2	3	4	+	+
Dourine	1		2			3	4	5		
Enzoötische Bovine Leucose (EBL)	1					2	3	4		
Enzoötische hemorragische ziekte bij herten (EHD)	1		2			3	4	5		
Equine Infectieuze Anemie (EIA)	1					2	3	4		
Klassieke Varkenspest (KVP)	1	1	2			3	4	5	+	+
Kwade droes	1		2	3		4	5	6		
Leptospirose	1		2	3		4	5	6		
Miltvuur	1		2			3	4	5		
Mond en Klauwzeer (MKZ)	1	1	2			3	4	5		
Mycoplasma	1		2			3	4	5		

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

Dierziekte	Bij erfgrans		Bij betreden stal							
	Afhandeling verdenking of besmetting door DZD	Afhandeling besmetting door Frontteam	Verdenking en besmetting (zowel voor DZD als Frontteam)							
	Eigen kleding NVWA/ bedrijfslaarzen wegwerpovertall plastic overschoenen	Basis kledingpakket (= incl. NVWA laarzen en stoffen overal)	Mondneusmasker (FFP3)	Ruimzichtbril	Volgelaatsmasker met FFP3	Wegwerp/bedrijfovertall	Haarnetje	Wegwerphandschoenen	Werkhandschoenen	Oordoppen
Newcastle Disease (NCD)	1	1	2	3		4	5	6	+	
Nodulaire dermatose / lumpy skin disease	1					2	3	4		
Pest de Petit Ruminants	1		2			3	4	5		
Psittacose	1		2	3		(4)	5	6	+	
Q-koorts	1		2	3		4	5	6		
Rabiës zoogdier	1					2	3	4		
Rabiës vleermuis								1		
Rift Valley Virus	1				2	3	4	5		
Runderpest	1		2			3	4	5		
Salmonella niet zoönotisch	1		2			3	4	5		
Salmonella Zoönotisch	1		2			3	4	5		
Scrapie	1					2	3	4		
Schape- en geitenpokken	1		2			3	4	5		
Swine Vesicular Disease (SVD)	1		2	3		4	5	6	+	+
Talfo, Teschener-ziekte (besmettelijke varkensverlamming)	1		2			3	4	5		
Trichinellose										
Tuberculose (TBC)	1		2			3	4	5		
Toxoplasmose	1		2			3	4	5		
Tularaemie	1		2			3	4	5		
Vesiculaire stomatitis (VSV)	1		2			3	4	5		
Virale paarden-encephalomyelitiden (VEE, EEE, WEE, JEE)	1		2			3	4	5		
Westnile virus (WNV)	1					2	3	4		
Zwoegerziekte (Maedi-Visna)	1					2	3	4		
Overige dierziekten*****	1	1	2	3		4	5	6	+	

De cijfers 1 tot en met 6 in bovenstaande tabel geven de aankleedvolgorde weer.

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

- * Bescherming hoofd en handen tegen bijensteken.
- ** Na het afzetten van het mondneusmasker/volgelaatsmasker moeten de handen nogmaals worden ontsmet met Sterilium®.
- *** Na het openritsen van de wegwerpoverall (bij het uittrekken) moeten de handen gedesinfecteerd worden met Sterilium®. Bij het uittrekken van de overall mag deze alleen aan de schone binnenkant aangeraakt worden.
- **** Na het afzetten van het haarnetje moeten de handen worden gedesinfecteerd met Sterilium®.
- ***** Na het uittrekken van de wegwerphandschoenen moeten de handen worden gedesinfecteerd met Sterilium®.
- ***** Bij een besmetting met HPAI wordt een volgelaatsmasker gedragen (incl. gele wegwerpoverall) i.p.v. een mondneusmasker en een ruimzichtbril.
- ***** **onbekende of nieuwe dierziekte waarvoor nog geen PBM advies bestaat vallen ook hieronder.**

+: extra bescherming indien nodig naar eigen inzicht / afhankelijk van de soort werkzaamheden.

NB bij het afhandelen van verdenkingen bestaat de standaard uitrusting (zie afbeelding 1) uit de eigen kleding met daaroverheen een wegwerpoverall.

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

Aankleedkaart persoonlijke beschermingsmiddelen (mondneusmasker en ruimzichtbril)

1 Standaard uitrusting

2 Mondneusmasker

3 Ruimzichtbril

4 Wegwerpoverall

5 Haarnetje

6 Wegwerphandschoenen

7 Werkhandschoenen

8 Capuchon

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"
ALG PRO 1001

Uitkleedkaart persoonlijke beschermingsmiddelen (mondneusmasker en ruimzichtbril)

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"

ALG PRO 1001

Aankleedkaart persoonlijke beschermingsmiddelen (spatvrije overall en volgelaatsmasker)

1 Standaard uitrusting

2 Haarnetje (1^e)

3 Volgelaatsmasker

4 Wegwerpoverall geel

5 Haarnetje (2^e)

6 Wegwerphandschoenen

7 Werkhandschoenen

8 Capuchon

WERKINSTRUCTIE HYGIENE EN ARBO

"Veilig en gezond werken bij verdenkingen en besmettingen in het kader van dierziektebestrijding"
ALG PRO 1001

Uitkleedkaart persoonlijke beschermingsmiddelen (spatvrije overall en volgelaatsmasker)

8 Capuchon

7 Werkhandschoenen

6 Wegwerphandschoenen

5 Haarnetje (2e)

4 Wegweroverall

3 Volgelaatsmasker

2 Haarnetje (1*)

1 Standaard uitrusting